

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 15. november 2010 (23.11)
(OR. en)**

16156/10

LIMITE

**DROIPEN 130
MIGR 115
CODEC 1248**

MÄRKUS

Saatja: Eesistuja

Saaja: Alaliste esindajate komitee

Eelm dok nr: 157575/10 DROIPEN 117 MIGR 110 CODEC 1142

Teema: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja selle vastast võitlust ning ohvrite kaitset ja millega tunnustatakse kehtetuks raamotsus 2002/629/JSK

- Eelnõu teksti viimistlemine eesmärgiga saavutada kokkulepe esimesel lugemisel

---

Further to the submission by the Commission of the above proposal in March 2010 and the general approach of the Council reached at the Council (JHA) on 4 June 2010, the LIBE/FEMM Committees of the European Parliament adopted draft amendments to this initiative during an orientation vote held on 2 September 2010.

Subsequently, the Presidency, acting on behalf of the Council, entered into negotiations with representatives of the European Parliament and of the Commission with a view to reaching an agreement on the text in first reading.

Three trilogues took place on 14 September, 5 October and 27 October respectively. Each trilogue was prepared at Council level by the Working Party on Substantive Criminal Law (DROIPEN) on the basis of a table submitted by the Presidency comparing the positions of the institutions and submitting compromise proposals.

A fourth trilogue took place on 11 November. The position of the Council was prepared by JHA Counsellors and discussed in Coreper on 3 November 2010.

The Presidency submits in Annex a consolidated version of the text. Parts which are underlined indicate the changes compared to the Council general approach of 4 June 2010. **Parts which are underlined and in bold** indicate recent changes brought to the text.

The text contained in Annex is submitted to Coreper as a package for a final compromise with the European Parliament, bearing in mind that the vote on this file in the LIBE/FEMM committee is scheduled for 29-30 November 2010.

The Presidency is of the opinion that an agreement in first reading is possible and should be based on two elements.

1. Maintaining the Council position on major issues of substantive criminal law

As discussed previously in Coreper, the European Parliament insisted strongly from the start on four issues which were of fundamental importance for it:

- **The level of penalties** (Article 4): the Parliament insists on levels of 6 and 12 years whereas the Council cannot accept levels above 5 and 10 years;
- **The extraterritorial jurisdiction** (Article 9): the European Parliament insists on establishing jurisdiction for offences committed by an habitual resident, whereas Coreper clearly indicated that such extension is not acceptable and that there is no margin of manoeuvre;
- **The criminalisation of the users of services of trafficking in human beings** (Article 15(4)) which is requested by the Parliament but which most delegations strongly oppose;
- **The Anti-Trafficking Coordinator.**

These issues were crucial because they are related to fundamental principles of criminal law or raised institutional issues. Discussions in Council demonstrated that the first three issues were the primary source of concerns of delegations with regard to negotiations with the Parliament, including for future instruments in this sector. Following the mandate given to it by the Council's bodies, the Presidency has therefore firmly maintained the position of the Council on these first three points which soon made the negotiation very difficult.

At the last trilogue which took place on 11 November 2010, the Parliament made it very clear that an agreement on this instrument without any flexibility from the Council on these issues seemed difficult to achieve. However, the Parliament remained open to trying to find an adequate balance in the context of a package.

2. Finding a compromise on the Anti-Trafficking Coordinator

In the Stockholm Programme, the European Council invited “*the Council to consider establishing an EU Anti-Trafficking Coordinator (ATC) and, if it so decides, to determine the modalities therefore in such a way that all competences of the Union can be used in the most optimal way in order to reach a well coordinated and consolidated EU policy against trafficking*”. The Commission has already opened a vacancy for a high level post with a five years mandate for an ATC in its DG Home Affairs. The selection procedure will end in a few weeks.

For the European Parliament, the initiative taken by the Commission is not enough to ensure that an ATC is established on a permanent basis. Consequently, the European Parliament insists on creating a legal basis for the ATC through a specific Article in this Directive. The Presidency's attempts to limit references to the ATC to the recitals were rejected.

It is very clear that the only way to reach an agreement on this Directive, in the short or long term, especially without having to change the Council position on the three issues mentioned above, will imply to move in the direction of the Parliament, to some extent, on this key issue of the ATC.

Both the Council and the Commission insisted on the fact that the Directive is directed to Member States and that it is therefore not an appropriate instrument to regulate issues relating to the ATC itself. The Presidency is of the opinion that this position must be maintained and should constitute a red line for the Council.

This being said, the Presidency is also of the opinion that this still leaves some room for manoeuvre for a compromise ensuring sufficient visibility for the ATC in the operative part of the instrument without making this Directive a legal basis for the ATC.

The Presidency suggests to insert an Article 16a which would be drafted along the following lines:

“Article 16a

Coordination of the EU approach on trafficking in human beings

In order to contribute to a coordinated and consolidated approach of the European Union against trafficking in human beings, Member States shall facilitate the tasks of the Anti-Trafficking Coordinator (ATC). In particular Member States shall transmit to the ATC relevant information, including information referred to in Article 16, in order to enable the ATC to report [every two years] [on a regular basis] on the progress made in the fight against trafficking in human beings.”

Other changes proposed by the Presidency following the last trilogue are highlighted in the Annex. The Presidency is of the opinion that these are of minor importance compared to the issues detailed above, but insists on the fact that they form part of the package.

The Presidency is of the opinion that the flexibility demonstrated by the European Parliament on the main substantive criminal law issues with a view to reaching a first reading agreement provides an opportunity that should be seized.

In the light of the above, Coreper is invited to accept the compromise package contained in the Annex.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja selle vastast võitlust ning ohvrite kaitset ja millega tunnistatakse kehtetuks raamotsus 2002/629/JSK

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 82 lõiget 2 ja artikli 83 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ja arvestades järgmist:

- (1) Inimkaubandus on raske kuritegu, mis pannakse sageli toime organiseeritud kuritegevuse raames, ja põhiõiguste ränk rikkumine ning see on sõnaselgelt keelatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga. (...) Inimkaubanduse tõkestamine ja selle vastane võitlus on ELi ja liikmesriikide prioriteet.
- (1a) Käesolev direktiiv on osa inimkaubanduse vastastest meetmetest, mille hulka kuuluvad kolmandaid riike hõlmavad meetmed, nagu on kindlaks määratud „Meetmedokumendis ELi välismõõdme tugevdamise kohta inimkaubanduse vastaste meetmete alal; ELi ülemaailmsete inimkaubanduse vastaste meetmete suunas”. Sellega seoses tuleks jätkata meetmete väljatöötamist ohvrite ELi-välistes lähte- ja üleviimisriikides eesmärgiga suurendada teadlikkust, vähendada haavatavust, toetada ja abistada ohvraid, võidelda inimkaubanduse algpõhjuste vastu ning toetada riike asjakohaste inimkaubandusvastaste õigusaktide väljatöötamisel.
- (1b) Käesolevas direktiivis tunnistatakse, et inimkaubandus on soospetsiifiline nähtus ning et meeste ja naistega kaubeldakse sageli erineval eesmärgil. **Seetõttu peaksid ka abi- ja toetusmeetmed vajaduse korral olema soospetsiifilised.** Sõltuvalt valdkonnast (inimkaubandus seksitööstuse tarvis või tööalase ärakasutamise eesmärgil, näiteks ehitusel, põllumajanduses või kodusel sunnitööl) võidakse kasutada erinevaid tõuke- ja tõmbetegureid.
- (2) Euroopa Liit on võtnud endale ülesande tõkestada inimkaubandust ja selle vastu võidelda ning kaitsta inimkaubanduse ohvrite õigusi. Sel eesmärgil võeti 19. juulil 2002 vastu nõukogu raamotsus 2002/629/JSK ning ELi kava inimkaubanduse tõkestamise ja selle vastase võitluse heade tavade, standardite ning korra kohta (2005/C 311/01). (...) Lisaks seatakse Euroopa Ülemkogu poolt vastu võetud Stockholmi programmis kindlalt prioriteediks võitlus inimkaubanduse vastu. Ette tuleks näha muid meetmeid, näiteks toetada inimkaubanduse ohvrite tuvastamiseks ette nähtud ELi ühisnäitajate väljaarendamist, kasutades selleks parimate tavade vahetamist asjakohaste osalejate, eelkõige avalik-õiguslike ja eraõiguslike sotsiaalteenistuste vahel.

- (2a) Liikmesriikide õiguskaitseasutused peaksid jätkama koostööd selle nimel, et tõhustada inimkaubanduse vastast võitlust. Selles osas on ülimalt oluline tihe piiriülene koostöö, sealhulgas teabevahetus ja parimate tavade vahetamine ning avatud dialoogi jätkumine liikmesriikide politsei, kohtu- ja finantsasutuste vahel. Inimkaubanduse juhtumite uurimise ja nende eest süüdistuse esitamise kooskõlastamist peaks hõlbustama parem koostöö Europoli ja Eurojustiga, ühiste uurimisrühmade moodustamine ning nõukogu raamotsuse 2009/948/JSK (kohtualluvuskonflikti vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses) rakendamine.
- (2b) Liikmesriigid peaksid eelkõige poliitiliste algatuste koostamise, teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniate, teadus- ja haridusprogrammide, koolituse ning inimkaubanduse vastaste meetmete mõju järelevalve ja hindamise vallas soodustama ja ka ise tegema koostööd kodanikuühiskonna organisatsioonidega, sealhulgas selles valdkonnas tegutsevate tunnustatud ja aktiivsete valitsuseväliste organisatsioonidega, kes töötavad inimkaubanduse ohvritega.
- (3) Käesolevas direktiivis võetakse vastu inimkaubandusvastast võitlust käsitlev ühtne, terviklik ja inimõigusi arvesse võttev lähenemisviis ning direktiivi rakendamisel tuleks arvesse võtta nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/81/EÜ (elamisloa väljaandmise kohta pädevate asutustega koostööd tegevatele kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid või kelle ebaseaduslikule sisserändele on kaasa aidatud) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiivi 2009/52/EÜ (millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded). Inimkaubanduse senisest jõulisem tõkestamine, süüdistuste esitamine ja ohvrite õiguste kaitse on käesoleva direktiivi peamised eesmärgid. Samuti võetakse käesolevas direktiivis kasutusele inimkaubanduse eri vormide kontekstiline käsitlus ja seatakse eesmärgiks iga vormi tõkestamine kõige tõhusamate meetmete abil.
- (3a)** Lapsed on kaitsetumad ja seepärast ähvardab neid suurem oht langeda inimkaubanduse ohvriks. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleb esikohale seada lapse huvid, nagu on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja ÜRO lapse õiguste konventsioonis.

- (4) 2000. aastal vastu võetud riikidevahelise organiseeritud kuritegevuse vastast ÜRO konventsiooni täiendav ÜRO protokoll inimestega, eelkõige naiste ja lastega kauplemise takistamise, sellise kauplemise vastu võitlemise ja selle eest karistamise kohta ning 2005. aasta Euroopa Nõukogu inimkaubandusvastaseid meetmeid käsitlev konventsioon on olulised sammud inimkaubanduse vastase võitluse alal tehtava koostöö parandamisel. Tuleb märkida, et Euroopa Nõukogu konventsioon sisaldab hindamismehhanismi, mis koosneb inimkaubanduse vastaste meetmete eksperdirühmast (GRETA) ja osaliste komiteest. (...)
- Jõupingutuste dubleerimise vältimiseks tuleks soodustada inimkaubandusvastaste meetmete alal pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide tegevuse koordineerimist.**

(4a) Käesolev direktiiv on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 4 ja artikli 19 lõikega 2 ega piira mittetagasisaatmise põhimõtte kohaldamist kooskõlas 28. juulil 1951 vastu võetud pagulasseisundi konventsiooniga (Genfi konventsioon).

- (5) Selleks et seista vastu inimkaubanduse viimase aja arengusuundadele, määratletakse käesoleva direktiiviga inimkaubanduse mõiste laiemalt kui seda on tehtud raamotsuses 2002/629/JSK, ja seetõttu on lisatud uusi ärakasutamise vorme. Käesoleva direktiivi raames tuleks sunniviisilist kerjamist käsitada sunniviisilise töö või teenusena, nagu see on määratletud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 29. juuni 1930. aasta sunniviisilise või kohustusliku töö konventsioonis nr 29. Sellest tulenevalt käsitatakse ärakasutamist kerjamise otstarbel, sealhulgas inimkaubanduse ohvriks langenud sõltuva isiku ärakasutamist kerjamise otstarbel (...), inimkaubandusena üksnes sellisel juhul, kui olemas on sunniviisilise töö või teenuse kõik elemendid. Asjakohase kohtupraktika kohaselt tuleks sellise teenuse osutamiseks antud nõusoleku kehtivust hinnata iga juhtumi puhul eraldi. Kui aga sellist teenust osutab laps, ei tohiks nõusolekut ühelgi juhul kehtivaks pidada. Mõiste „ärakasutamine kuritegelikuks tegevuseks” all tuleks mõista isiku ärakasutamist muu hulgas tasku- ja poevarguste, uimastikaubanduse ning muu samalaadse tegevuse toimepanemiseks, mis on karistatav ja millega on seotud rahalise kasu saamine. Määratlus hõlmab ka inimkaubandust elundite eemaldamise eesmärgil, mis kujutab endast inimvääriskuse ja füüsilise puutumatuse ränka rikkumist, ning muid käitumisviise (...), näiteks ebaseaduslikku adopteerimist või sundabieliu, juhul kui nende puhul on olemas inimkaubanduse tunnused.

(6) Käesolevas direktiivis sätestatud karistusmäärad kajastavad liikmesriikide kasvavat muret inimkaubanduse kui nähtuse arengu üle. Sel põhjusel võetakse direktiivis aluseks nõukogu 2002. aasta 24.–25. aprilli järeldused karistuste ühtlustamisel kohaldatava lähenemisviisi kohta (karistustasemed 3 ja 4). Kui süütegu pannakse toime teatavatel asjaoludel, näiteks eriti kaitsetu ohvri suhtes, tuleks määrata karmim karistus. Käesoleva direktiivi raames tuleks eriti kaitsetute isikute hulka arvata vähemalt kõik lapsed. Samuti võidakse ohvri kaitsetuse hindamisel arvesse võtta selliseid tegureid nagu sugu, rasedus, tervislik seisund ja puue. Eriti raske süüteo korral, näiteks kui seati ohtu ohvri elu või kasutati rasket vägivalda (ohvrit on piinatud või vägistatud, sunnitud kasutama narkootikume/ravimeid või tema kallal on kasutatud muud jõhkrat psüühilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda) või põhjustati ohvrile muul viisil eriti raske kahju, tuleks määrata eriti karm karistus. Kui käesolevas direktiivis viidatakse üleandmisele, tuleks sellist viidet tõlgendada vastavalt nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsusele 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta. **Karistuse täideviimisel tuleks arvesse võtta toimepandud süüteo raskust.**

(6a) Inimkaubanduse tõkestamise ja selle vastase võitluse juures tuleks täiel määral ära kasutada kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise olemasolevaid vahendeid, näiteks riikidevahelise organiseeritud kuritegevuse vastast ÜRO konventsiooni ja selle protokolli, Euroopa Nõukogu rahapesu, kriminaaltulu avastamist, arestimist ja konfiskeerimist käsitlevat konventsiooni, nõukogu 26. juuni 2001. aasta raamotsust (2001/500/JSK), milles käsitletakse rahapesu ning kuriteovahendite ja kuritegelikul teel saadud tulu kindlakstegemist, uurimist, blokeerimist, arestimist ja konfiskeerimist, nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsust (2005/212/JSK), mis käsitleb kuritegevusega seotud tulu, kuriteovahendite ja omandi konfiskeerimist. **Soodustada** tuleks käesolevas direktiivis viidatud arestitud ja konfiskeeritud kuriteovahendite ja kuritegelikul teel saadud tulu kasutamist ohvrite abistamiseks ja toetamiseks, sealhulgas ohvritele hüvitise maksmiseks, ning ELi piiriülese õiguskaitse inimkaubanduse vastaseks tegevuseks.

- (7) Inimkaubanduse ohvrid peaksid asjaomaste liikmesriikide õigussüsteemide aluspõhimõtete kohaselt olema kaitstud süüdistuse esitamise või karistuse määramise eest nii sellise kuritegeliku tegevuse puhul nagu valedokumentide kasutamine kui ka prostitutsiooni ja sisserännet käsitlevates õigusaktides nimetatud süütegude puhul, mida nad on olnud sunnitud toime panema otseselt inimkaubanduse ohvriks langemise tõttu. Sellise kaitse eesmärk on tagada ohvritele inimõigused, hoida ära nende uus ohvrikslangemine ja julgustada neid esinema tunnistajana kriminaalmenetluses nende suhtes toimepandud kuriteo täideviijate vastu. Selline kaitsemeede ei välista süüdistuse esitamist ega karistuse määramist süütegude puhul, mille isik on tahtlikult toime pannud või milles tahtlikult osalenud.
- (8) Selleks et tagada inimkaubandusega seotud süütegude edukas uurimine ja nende eest süüdistuse esitamine, ei tohiks nende algatamine põhimõtteliselt sõltuda ohvipoolsest süüteo teatamisest või süüdistuse esitamisest. Juhul kui toimepandud kuriteo (...) iseloom on seda nõuab, peaks piisava aja jooksul pärast ohvri täisealiseks saamist olema võimalik esitada süüdistus. Sellise süüdistuse esitamiseks piisava aja pikkus tuleks kindlaks määrata vastavuses siseriiklike õigusaktidega. Õiguskaitsetöötajad ja prokurörid peaksid olema asjakohaselt koolitatud muu hulgas selleks, et tõhustada rahvusvahelist õiguskaitset ja õigusalast koostööd. Isikutele, kelle ülesandeks on uurida kõnealuseid süütegevusi ja esitada nende eest süüdistus, peaksid olema kättesaadavad ka organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude puhul kasutatavad uurimisvahendid; nende hulka kuuluvad teabe pealtkuulamine või -vaatamine, varjatud jälgimine, sealhulgas elektrooniline jälgimine, ning pangakontode kontrollimine või muu finantsuurimine.
- (9) Selleks et tagada tõhus süüdistuse esitamine rahvusvahelistele kuritegelikele ühendustele, kelle tegevus on koondunud liikmesriiki ja kes tegelevad inimkaubandusega kolmandates riikides, tuleks kehtestada jurisdiktsioon inimkaubanduse kui süüteo puhul juhuks, kui teo toimepaneja on liikmesriigi kodanik ja süütegu on toime pandud väljaspool selle liikmesriigi territooriumi. Samuti võib kehtestada jurisdiktsiooni juhuks, kui teo toimepaneja on liikmesriigi alaline elanik, ohver on liikmesriigi kodanik või alaline elanik või kui süütegu on toime pandud liikmesriigi territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks ja toime pandud väljaspool selle riigi territooriumi.

- (10) Kui nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/81/EÜ (elamisloa väljaandmise kohta pädevate asutustega koostööd tegevatele kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid või kelle ebaseaduslikule sisserändele on kaasa aidatud) on nähtud ette elamisloa andmine kolmandate riikide kodanikest inimkaubanduse ohvritele ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/38/EÜ (mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil) on reguleeritud ELi kodanike ja nende pereliikmete õigust kasutada õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, pakkudes sealhulgas kaitset väljasaatmise eest, siis käesoleva direktiiviga kehtestatakse konkreetsed kaitsemeetmed kõikide inimkaubanduse ohvrite jaoks. Seega ei käsitleta käesolevas direktiivis osutatud rühmade puhul liikmesriikide territooriumil elamisloa saamise tingimusi.
- (11) Inimkaubanduse ohvritel peab olema võimalus oma õigusi tõhusalt kasutada. Seepärast tuleks ohvritele pakkuda abi ja toetust enne kriminaalmenetlust, selle ajal ning asjakohase aja jooksul pärast seda. Liikmesriigid peaksid eraldama vahendid, millega toetada ohvrite abistamist ja kaitsmist. Abi ja toetus peaks hõlmama vähemalt minimaalsel hulgal meetmeid, mis on vajalikud, et anda ohvrile võimalus toibuda ja inimkauplejate käest pääseda. Selliste meetmete praktilisel kohaldamisel tuleks lähtuvalt riiklike menetluste kohaselt korraldatud erihindamisest arvesse võtta asjaomase isiku olukorda, kultuurikonteksti ja vajadusi. Inimesele tuleks anda abi ja toetust alates hetkest, kui on põhjendatult alust arvata, et ta on inimkaubanduse ohver, ja see ei tohiks sõltuda tema valmisolekust esineda tunnistajana. Juhul kui ohver ei ela liikmesriigis seaduslikult, tuleks talle osutada tingimusteta abi ja toetust vähemalt järelemõtlemisaja jooksul. Kui pärast tuvastamismenetluse lõpuleviimist või järelemõtlemisaja möödumist ei tunnistata isikut elamisloa saamise tingimustele vastavaks või tal ei ole muude tingimuste kohaselt riigis seaduslikku elukohta, või kui ohver on liikmesriigi territooriumilt lahkunud, ei ole asjaomane liikmesriik kohustatud jätkama abi ja toetuse pakkumist sellele isikule käesoleva direktiivi alusel. Vajaduse korral tuleks abi ja toetuse pakkumist jätkata asjakohase aja jooksul pärast kriminaalmenetluse lõppu, näiteks juhul, kui kuriteo raskete füüsiliste või psüühiliste tagajärgede tõttu on käimas ravi või kui ohvri turvalisus on kriminaalmenetluse käigus antud ütluste tõttu ohus.

- (12) Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsusega 2001/220/JSK (ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses) on sätestatud ohvrite õigused kriminaalmenetluses, sealhulgas õigus kaitsesele ja hüvitisele. Lisaks tuleks inimkaubanduse ohvritele anda viivitamata juurdepääs õigusnõustamisele ning, vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis, juriidilisele esindamisele, sealhulgas hüvitise taotlemisel. Sellist õigusnõustamist võiksid pädevad asutused pakkuda ka hüvitise taotlemiseks riigilt. Õigusnõustamise eesmärk on anda ohvritele võimalus saada teavet ja nõu nende käsutuses olevate erinevate võimaluste kohta. Õigusnõustamist peaks pakkuma asjakohase juriidilise väljaõppe saanud isik, kes ei pea tingimata olema jurist. Õigusnõustamist ja, vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis, juriidilist esindamist tuleks pakkuda vastavalt liikmesriikide endi menetlustele tasuta vähemalt juhul, kui ohvril ei ole piisavalt rahalisi vahendeid. Kuna eelkõige lapsohvritel tõenäoliselt sellised vahendid puuduvad, peaks nendele võimaldatav õigusnõustamine ja juriidiline esindamine (...) olema tasuta. Lisaks peaksid ohvrid lähtuvalt riikliku korra kohaselt läbiviidud individuaalsest riskihindamisest olema kaitstud kättemaksu, hirmutamise ja uuesti inimkaubanduse ohvriks langemise eest.
- (13) Inimkaubanduse ohvrid, kes on juba kannatanud inimkaubandusega üldiselt kaasneva kuritarvitamise ning alandava kohtlemise, nagu seksuaalse ärakasutamise, vägistamise, orjusega samalaadsete tingimuste või elundite eemaldamise all, peaksid kriminaalmenetluse ajal olema kaitstud uue ohvrikslangemise ja lisatraumade eest. Vältida tuleks tarbetut küsitlemist uurimise, süüdistuse esitamise ja kohtuliku arutamise käigus, kasutades vajadusel menetluse jooksul selliste intervjuude videosalvestusi. Sel eesmärgil tuleks inimkaubanduse ohvreid kriminaaluurimise ja -menetluse ajal kohelda viisil, mis arvestab nende konkreetseid vajadusi. Konkreetsete vajaduste hindamisel tuleks arvesse võtta selliseid asjaolusid nagu ohvri vanus, rasedus, tervislik seisund, puue ja muud temaga seotud asjaolud ning ohvri suhtes toimepandud kuriteo füüsilised ja psüühilised tagajärjed. Erikohtlemise ja selle viisi üle otsustatakse igal üksikjuhul eraldi vastavalt riiklikes õigusaktides kindlaksmääratud tingimustele, kohtu kaalutusõigusele, praktikale ja juhistele.

(13a) Abi- ja toetusmeetmeid tuleks ohvrile pakkuda teadlikult ja konsensuse alusel. Seetõttu tuleks ohvreid teavitada selliste meetmete olulistest aspektidest ning neid meetmeid ei tohiks ohvritele peale sundida. Kui ohver keeldub abist või toetusest, siis ei tohiks see liikmesriigi asjaomaste asutuste jaoks kaasa tuua (...) kohustust pakkuda ohvrile alternatiivseid meetmeid.

(14) Lisaks kõikide inimkaubanduse ohvrite käsutuses olevatele meetmetele peaksid liikmesriigid tagama, et lapsohvritele pakutakse erilisi abi-, toetus- ja kaitsemeetmeid. Neid meetmeid tuleks võtta lapse huvidest lähtudes ja kooskõlas ÜRO lapse õiguste konventsiooniga. Kui inimkaubanduse ohvriks langenud isiku vanus ei ole teada ja on põhjust arvata, et isik on alla 18 aasta vana, tuleks seda isikut käsitada lapsena ning ta peaks saama viivitamatult abi, toetust ja kaitset. Lapsohvritele suunatud abi- ja toetusmeetmed peaksid keskenduma ohvrite füüsilisele ja psüühilisele taastumisele ning asjaomase isiku olukorra püsivale lahendamisele. Juurdepääs haridusele aitaks lapsi taas ühiskonda integreerida. Arvestades, et inimkaubanduse ohvriks langenud lapsed on eriti kaitsetud, tuleks tagada täiendavad kaitsemeetmed, et kaitsta neid kriminaaluurimise ja –menetluse osaks olevate vestluste ajal.

(14a) Erilist tähelepanu tuleks pöörata inimkaubanduse ohvriks langenud saatjata lapsele, kuna nemad on eriti haavatavas olukorras ja vajavad erilist abi ja toetust. Alates hetkest, kui inimkaubanduse ohvriks langenud saatjata laps on tuvastatud, ning kuni püsiva lahenduse leidmiseni peaksid liikmesriigid kohaldama lapse vajadustele vastavaid vastuvõtumeetmeid ning kindlustama, et kohaldatakse asjakohaseid menetluslikke tagatiseid. Tuleks võtta vajalikud meetmed, et alaealise huvide kaitsmiseks vajadusel tagada talle hooldaja ja/või esindaja määramine. Otsus iga inimkaubanduse ohvriks langenud saatjata lapse tuleviku kohta tuleks langetada võimalikult lühikese ajaga, et leida püsiv lahendus, mis põhineb konkreetse olukorra hindamisel, kusjuures eelkõige tuleks aluseks võtta lapse huvid. Püsivaks lahenduseks võib olla tagasipöördumine päritoluriiki või naasmisriiki ja seal taasintegreerimine, integreerimine vastuvõtvasse ühiskonda, rahvusvahelise staatuse andmine või mõne muu staatuse andmine vastavalt liikmesriigi siseriiklikele õigusaktidele.

(14b) Kui vastavalt käesolevale direktiivile tuleks lapsele määrata hooldaja ja/või esindaja, siis võib neid ülesandeid täita üks ja seesama isik või juriidiline isik, institutsioon või asutus.

(15) Liikmesriigid peaksid välja töötama inimkaubandusvastase poliitika, sealhulgas meetmed kõikide ärakasutamise vormide aluseks oleva nõudluse ja inimkaubanduse ohvriks langemise riski takistamiseks ja vähendamiseks, ja/või neid tugevdama, kasutades selleks teadustegevuse, teavitamise, teadlikkuse suurendamise ja hariduse pakutavaid vahendeid. Kõnealuste meetmete puhul peaksid liikmesriigid võtma arvesse soolisi aspekte ja lapse õigusi. Kõik ametnikud, kes puutuvad tõenäoliselt kokku inimkaubanduse ohvrite või võimalike ohvritega, peaksid olema asjakohaselt koolitatud, et nad oskaksid tuvastada sellised ohvrid ja nendega tegelda. Nimetatud koolituskohustust (...) tuleks edendada järgmiste ametnikekategoriate puhul, kui nad võivad kokku puutuda ohvritega: politsei- ja piirivalveametnikud, migratsiooniteenistuste ametnikud, prokurörid, advokaadid, kohtunikud ja kohtute töötajad, tööinspektorid, sotsiaal-, lastekaitse- ja tervishoiutöötajad ning konsulaartöötajad, kuid kohalikest oludest lähtuvalt ka teised avaliku võimu kandjad, kes oma töös puutuvad tõenäoliselt kokku inimkaubanduse ohvritega

(16) 18. juuni 2009. aasta direktiivis 2009/52/EÜ (millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste miinimumnõuded) on sätestatud karistused ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele, kellele ei ole esitatud süüdistust ja keda ei ole mõistetud süüdi, kuid kes kasutavad teadlikult inimkaubanduse ohvri tööd või teenuseid. Lisaks sellele peaksid liikmesriigid arvestama võimalusega rakendada karistusi inimkaubanduse ohvri teenuseid teadlikult kasutavate isikute suhtes. Nimetatud täiendav kriminaliseerimine võiks hõlmata seaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide ja ELi kodanike tööandjaid ning samuti inimkaubanduse ohvritelt seksuaalteenuste ostjaid, sõltumata ohvri kodakondsusest.

(17) Liikmesriigid peaksid oma riigisisest korraldusest lähtudes asjakohasel viisil ning arvesse võttes vajadust kindlaksmääratud ülesannetega minimaalse struktuuri järele looma riiklikud järelevalvesüsteemid, näiteks määrama riiklikud raportöörid või samaväärsed mehhanismid, et hinnata inimkaubandusalaseid suundumusi, **koguda statistilisi andmeid**, mõõta inimkaubandusvastaste meetmete tulemuslikkust ja korrapäraselt aru anda. Nimetatud riiklikud raportöörid või samaväärsed mehhanismid on juba esindatud mitteametlikus ELi võrgustikus, mis loodi 4. juuni 2009. aasta nõukogu järelduste alusel. (...) Inimkaubandusevastase võitluse koordinaator (...) võiks osaleda kõnealuse võrgustiku töös, mida kasutatakse liidule ja liikmesriikidele objektiivse, usaldusväärse, võrreldava ja ajakohase strateegilise teabe andmiseks inimkaubanduse valdkonnas ning inimkaubanduse tõkestamise ja selle vastase võitluse alaste kogemuste ja parimate tavade vahetamiseks ELi tasandil. **Euroopa Parlamendil peaks olema õigus osaleda riikide raportööride või samaväärsete mehhanismide ühistegevuses.**

(17a) Et hinnata inimkaubanduse vastase tegevuse tulemusi, peaks EL võrreldavate statistiliste andmete saamiseks jätkama tööd metodoloogia ja andmete kogumise meetodite arendamisel.

(17b) ELi ühtse lähenemisviisi väljatöötamiseks inimkaubandusevastases võitluses, mille eesmärk on ELi ja liikmesriikide suurem pühendumine inimkaubanduse tõkestamisele ja selle vastasele võitlusele ning selleks jõupingutuste tegemisele, peaksid liikmesriigid hõlbustama ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaatori tööd, näiteks parandades ELi institutsioonide ja asutuste ning liikmesriikide ja rahvusvaheliste osalejate tegevuse koordineerimist ja ühtsust, aidates kaasa olemasolevate või uute ELi inimkaubandusvastast võitlust käsitlevate poliitikasuundade väljatöötamisele, või andes aru Euroopa institutsioonidele.

(18) Nõukogu peaks kooskõlas paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punktiga 34 julgustama liikmesriike koostama enda jaoks ja liidu huvides tabeleid, kus on võimalikult suures ulatuses välja toodud vastavus käesoleva direktiivi ja ülevõtmismeetmete vahel, ning need tabelid avaldama.

- (19) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt võidelda inimkaubanduse vastu, ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada ning selle ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada Euroopa Liidu tasandil, võib EL võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklites 3 ja 5 viidatud subsidiaarsuse põhimõttega. Viimati nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (20) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige inimväärikust, orjuse, sunniviisilise töö ja inimkaubanduse keelustamist, piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeldu, lapse õigusi, õigust vabadusele ja turvalisusele, sõna- ja teabevabadust, isikuandmete kaitset, õigust tõhusale õiguskaitsele ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet. Eelkõige on käesoleva direktiivi eesmärk tagada nimetatud õiguste täielik austamine ja sellest tuleks lähtuda ka direktiivi rakendamisel.
- (21)¹ Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta seoses vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga käsitleva protokolliga artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

Kooskõlas Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta seoses vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga käsitleva protokolliga artiklitega 1 ja 2 ning ilma et see piiraks nimetatud protokolliga artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning direktiiv ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

---

¹ Põhjendused (21) peegeldavad IE, UK ja DK vastavaid seisukohti.

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

ON VÕTNUD VASTU KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva direktiivi eesmärk on kehtestada miinimumeeskirjad kuritegude ja sanktsioonide määratlemiseks inimkaubanduse puhul. Samuti on direktiivi eesmärk kehtestada üldsätted, milles võetakse arvesse soolist aspekti, et tugevdada kuritegude tõkestamist ja kuriteoohvrite kaitset.

Artikkel 2

Inimkaubandusega seotud süüteod

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada järgmiste tahtlike tegude karistatavus: isiku värbamine, transportimine, üleviimine, varjamine või vastuvõtmine, sealhulgas kõnealuse isiku üle saavutatud kontrolli vahetamine või üleandmine, milleks kasutatakse ähvardusi, jõudu või muid sunnimeetodeid, inimröövi, kelmust, pettust, võimu või kaitsetu seisundi kuritarvitamist või teise isiku üle kontrolli omava isiku nõusoleku saavutamiseks raha või hüvitiste võtmist või andmist ärakasutamise eesmärgil.
2. Kaitsetu seisundiga on tegemist juhul, kui isikul puudub reaalne või vastuvõetav alternatiiv väärkohtlemisele allumisele.
3. Ärakasutamine hõlmab vähemalt isiku kasutamist prostituudina või muid seksuaalse ärakasutamise vorme, sunniviisilist tööd või pealesunnituid teenuseid (sealhulgas kerjamist), orjust või muid samalaadseid tingimusi, sunnitööd, kuritegelike toimingutega seotud ärakasutamist või elundite eemaldamist.
4. Inimkaubanduse ohvri nõusolek kavandatud või tegelikuks ärakasutamiseks ei ole tähtis, kui on kasutatud mõnd lõikes 1 nimetatud vahendit.

5. Kui lõikes 1 nimetatud tegu on seotud lapsega, käsitatakse seda karistatava inimkaubandusena isegi juhul, kui ühtegi lõikes 1 nimetatud vahendit ei ole kasutatud.
6. Käesolevas direktiivis tähendab „laps” alla 18 aasta vanust isikut.

Artikkel 3

Kihutamine, kaasaaitamine ja kuriteokatse

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 nimetatud süütegudele kihutamine ja kaasaaitamine ning selliste süütegude katse on karistatav.

Artikkel 4

Karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 nimetatud süütegude eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt viieaastane vangistus.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 2 nimetatud süütegude eest määratakse karistus, mille maksimummäär on vähemalt kümneaastane vangistus, kui süütegu on pandud toime mõnel järgmistest asjaoludest:
  - a) kuritegu pandi toime eriti kaitsetu ohvri vastu, mis käesoleva direktiivi kontekstis hõlmab vähemalt lapsohvreid;
  - b) kuriteo pani toime kuritegelik ühendus raamotsuse 2008/841/JSK tähenduses;
  - c) süüteoga seati tahtlikult või raske ettevaatamatuse tõttu ohtu ohvri elu;
  - d) süütegu pandi toime rasket vägivalda kasutades või sellega põhjustati ohvrile eriti suur kahju.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juhul kui kuriteo pani toime ametnik oma ametikohustuste täitmisel, on tegemist raskendava asjaoluga.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3 nimetatud süütegude eest määratakse tõhus, proportsionaalne ja hoiatav karistus, mis võib hõlmata teo toimepanija üleandmist.

Artikkel 5

Juriidilise isiku vastutus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude eest, mille on tema kasuks toime pannud eraisikuna või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kes on juriidilise isiku juures juhtival kohal, ühel järgmistest alustest:
  - a) õigus esindada juriidilist isikut või
  - b) õigus teha juriidilise isiku nimel otsuseid või
  - c) õigus kontrollida juriidilist isikut.
2. Liikmesriigid tagavad ka, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku järelevalve või kontrolli puudumise tõttu on kõnealuse juriidilise isiku alluvuses oleval isikul osutunud võimalikuks tema kasuks toime panna mõni artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegu.
3. Juriidilise isiku vastutus vastavalt lõigetele 1 ja 2 ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on osalenud artiklites 2 ja 3 nimetatud kuritegude toimepanemises täideviija, kihutaja või kaasaaitajana.
4. Käesolevas direktiivis tähendab „juriidiline isik” üksust, millel on kohaldatava õiguse alusel juriidilise isiku staatus, välja arvatud riigid või avalik-õiguslikud asutused, kes teostavad riigivõimu, ning avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid.

Artikkel 6

Juriidilise isiku suhtes kohaldatavad sanktsioonid

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 5 lõigete 1 ja 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid sanktsioone, mille hulka kuuluvad kriminaalõiguslikud ja muud trahvid ning võivad kuuluda muud sanktsioonid, näiteks:
  - a) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;
  - b) ajutine või alaline ettevõtluskeeld;
  - c) kohtuliku järelevalve alla võtmine;
  - d) sundlõpetamine;
  - e) süüteo toimepanekuks kasutatud üksuste ajutine või lõplik sulgemine.

Artikkel 6a

Arestimine ja konfiskeerimine

Liikmesriigid rakendavad vajalikke meetmeid tagamaks, et nende pädevatel asutustel on õigus arestida ja konfiskeerida käesolevas direktiivis osutatud kuritegudeks kasutatud vahendid ja kuritegelikul teel saadud tulu.

Artikkel 7

Ohvri süüdistuse mitteesitamine või ohvri karistamata jätmine

Liikmesriigid võtavad vastavalt oma õigussüsteemi aluspõhimõtetele meetmed, et anda pädevatele riiklikele asutustele volitus jätta inimkaubanduse ohvri süüdistus esitamata või karistus määramata (...) kuritegelikus tegevuses (...) sunnitud osalemise eest (...), kui see tulenes otseselt asjaolust, et tema suhtes oli toime pandud mõni artiklis 2 nimetatud tegu.

Artikkel 8

Uurimine ja süüdistuse esitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude uurimine ja nende eest süüdistuse esitamine ei sõltu ohvri antud tunnistusest ega süüdistusest ning et kriminaalmenetlust võib jätkata ka juhul, kui ohver on oma avalduse tagasi võtnud.
2. Juhul kui toimepandud kuriteo (...) iseloom on selleks piisav, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et piisava aja jooksul pärast ohvri täisealiseks saamist oleks võimalik artiklites 2 ja 3 nimetatud kuritegude eest süüdistus esitada.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et isikud, üksused või asutused, kelle ülesandeks on artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine, oleksid saanud nõuetekohase koolituse.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude puhul kasutatavate tõhusate uurimisvahendite kättesaadavus isikutele, üksustele või asutustele, kelle ülesandeks on artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine.

Artikkel 9

Jurisdiktsioon

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude puhul, kui:
  - a) kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud selle riigi territooriumil; või
  - b) kuriteo toimepanija on selle riigi kodanik.
2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni, kui nad otsustavad kehtestada lisajurisdiktsiooni artiklites 2 ja 3 nimetatud süüteo üle, mis on toime pandud väljaspool asjaomase riigi territooriumi, näiteks kui:

- a) kuritegu on toime pandud selle riigi kodaniku vastu või isiku vastu, kelle alaline elukoht on selle liikmesriigi territooriumil; või
  - b) kuritegu on toime pandud selle liikmesriigi territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks. või
  - c) kuriteo toimepanija alaline elukoht asub selle liikmesriigi territooriumil.
3. Artiklites 2 ja 3 nimetatud, väljaspool asjaomase liikmesriigi territooriumi toime pandud kuritegude eest süüdistuse esitamise korral võtab iga liikmesriik lõike 1 punktis b nimetatud asjaoludel (ja võib seda teha lõikes 2 nimetatud juhtudel) vajalikud meetmed tagamaks, et tema jurisdiktsioon ei sõltuks sellest, kas:
- a) asjaomased teod on kuriteod seal, kus need toime pandi, või
  - b) süüdistuse esitamise saab algatada üksnes pärast ohvri avaldust seal, kus kuritegu toime pandi, või selle riigi avaldust, kus kuritegu toime pandi.

Artikkel 10

Inimkaubanduse ohvrite abistamine ja toetamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et ohvritele pakutakse abi ja toetust enne kriminaalmenetlust, selle ajal ning asjakohase aja jooksul pärast seda, et neil oleks võimalik kasutada nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsuses 2001/220/JSK (ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses) ja käesolevas direktiivis sätestatud õigusi.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et isikule pakutakse abi ja toetust kohe, kui pädevad asutused on põhjendatult alust arvata, et isiku suhtes võib olla toime pandud mõni artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegu.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et ohvrile pakutav abi ja toetus ei sõltu sellest, kas ta soovib (...) teha koostööd kriminaaluurimises, süüdistuse esitamisel ja kohtumenetluses, ilma et see piiraks direktiivi 2004/81/EÜ (elamisloa väljaandmise kohta pädevate asutustega koostööd tegevatele kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid või kelle ebaseaduslikule sisserändele on kaasa aidatud) või sarnaste siseriiklike eeskirjade kohaldamist.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et luua koostöös asjaomaste tugiorganisatsioonidega nõuetekohased mehhanismid ohvrite varajaseks tuvastamiseks, toetamiseks ja abistamiseks.
5. Lõigetes 1 ja 2 osutatud abi- ja toetusmeetmed pakutakse ohvri nõusolekul ja teadmisel ning need peavad võimaldama vähemalt sellist elatustaset, mis kindlustab ohvrite toimetuleku, sealhulgas turvalist majutust ja materiaalselt abi, ning vajaduse korral vajalikku arstiabi, mis hõlmab ka psühholoogilist abi, nõustamist ja teavitamist, suulise ja kirjaliku tõlke teenuseid.
6. Lõikes 5 esitatud teavitamine hõlmab vajadusel teavet direktiiviga 2004/81/EÜ¹ sätestatud järelemõtlemiseks ja taastumiseks ette nähtud aja kohta ning teavet võimaluse kohta pakkuda rahvusvahelist kaitset nõukogu direktiivi 2004/83/EÜ² ja nõukogu direktiivi 2005/85/EÜ³ või muude rahvusvaheliste vahendite või muude sarnaste siseriiklike eeskirjade alusel.
7. Liikmesriigid peavad hoolitsema erivajadustega ohvrite eest, eelkõige kui erivajaduse põhjuseks on rasedus, tervislik seisund või puue, vaimne või psühholoogiline häire või jõhker psüühiline, füüsiline või seksuaalne vägivald.

---

¹ Direktiiv 2004/81/EÜ elamisloa väljaandmise kohta kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid või kes on olnud seotud ebaseaduslikule rändele kaasaaitamisega, kuid teevad pädevate asutustega koostööd

² Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/83/EÜ miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta

³ Nõukogu 1. detsembri 2005. aasta direktiiv 2005/85/EÜ liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta.

Inimkaubanduse ohvrite kaitsmine kriminaaluurimise ja kriminaalmenetluse ajal

1. Käesolevas artiklis viidatud kaitsemeetmeid kohaldatakse lisaks raamotsuses 2001/220/JSK sätestatud õigustele.
2. Liikmesriigid tagavad, et inimkaubanduse ohvritel on viivitamatu juurdepääs õigusnõustamisele ning vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis, juriidilisele esindamisele, sealhulgas hüvitise taotlemisel. Õigusnõustamine ja esindamine peab olema tasuta, kui ohvril ei ole piisavaid rahalisi vahendeid. (...)
3. Liikmesriigid tagavad, et inimkaubanduse ohvrid saavad lähtuvalt individuaalsest riskihindamisest asjakohast kaitset ning et neil on muu hulgas vajadusel võimalik kasutada tunnistajakaitse programme (...) või teisi sarnaseid meetmeid siseriiklike õigusaktide või menetlustega kindlaksmääratud alustel.
4. Piiramata kaitseõigust ja lähtuvalt pädevate asutuste poolt teostatud ohvri isikliku olukorra hindamisest, tagavad liikmesriigid, et inimkaubanduse ohvrit koheldakse eriliselt, et takistada tema uuesti ohvriks langemine, vältides nii palju kui võimalik ning kooskõlas riiklikes õigusaktides kindlaksmääratud tingimuste, kohtu kaalutusõiguse, praktika ja juhistega:
  - a) tarbetut küsitlemist uurimise, süüdistuse esitamise ja kohtuliku arutamise käigus;
  - b) silmsidet ohvri ja teo toimepanija vahel, sealhulgas tunnistuste andmisel, näiteks küsitlemise ja risküsitluse ajal, kasutades selleks asjakohaseid vahendeid, sealhulgas asjakohast kommunikatsioonitehnoloogiat;
  - c) tunnistuste andmist avalikul kohtuistungil;
  - d) tarbetuid küsimusi eraelu kohta.

Artikkel 12

Üldsätted inimkaubanduse lapsohvritele pakutavate abi-, toetus- ja kaitsemeetmete kohta

1. Inimkaubanduse lapsohvrile pakutakse abi, toetust ja kaitset (...). Käesoleva direktiivi sätete rakendamisel on esmatähtis lapse huvide kaitse.
2. Liikmesriigid tagavad, et kui inimkaubanduse ohvriks langenud isiku vanus ei ole teada ja on põhjust arvata, et isik on laps, käsitatakse isikut lapsena, et ta saaks kooskõlas artiklitega 13 ja 14 viivitamata abi, toetust ja kaitset.

Artikkel 13

Lapsohvri abistamine ja toetamine (...)

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et erimeetmed inimkaubanduse lapsohvri lühi- ja pikaajaliseks kaitsmiseks, abistamiseks ja toetamiseks tema füüsilise ja psühhosotsiaalse taastumise raames võetakse pärast iga lapsohvri konkreetse olukorra hindamist, milles võetakse nõuetekohaselt arvesse lapse seisukohti, vajadusi ja huve, et leida lapse jaoks püsiv lahendus. Liikmesriigid tagavad lapsohvritele ja ohvrite lastele, kellele pakutakse abi ja toetust vastavalt käesoleva direktiivi artiklile 10, mõistliku aja jooksul juurdepääsu haridusele vastavuses siseriiklike õigusaktidega.
  - 1a) Kui riiklike õigusaktide kohaselt vanemliku vastutuse kandjad ei saa tagada lapse huvide järgimist ja/või last esindada enda ja lapsohvri huvide konflikti tõttu, määravad liikmesriigid inimkaubanduse lapsohvrile hooldaja või seadusliku esindaja alates hetkest, mil riigiasutused on ohvri tuvastanud.

2. Liikmesriigid võtavad vajaduse ja võimaluse korral meetmed, et pakkuda abi ja toetust inimkaubanduse lapsohvri perekonnale, kui see asub liikmesriigi territooriumil. Eelkõige kohaldavad liikmesriigid vajaduse ja võimaluse korral perekonna suhtes nõukogu raamotsuse 2001/220/JSK artiklit 4.
3. Käesolevat artiklit kohaldatakse lisaks artiklile 10.

Artikkel 14

Inimkaubanduse lapsohvrite kaitsmine kriminaaluurimise ja kriminaalmenetluse ajal

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et pädevad asutused määravad vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis kriminaaluurimise ja kriminaalmenetluse ajal inimkaubanduse lapsohvrile esindaja sellisel juhul, kui siseriiklike õigusaktide kohaselt vanemliku vastutuse kandjad ei saa last esindada enda ja lapsohvri huvide konflikti tõttu.
  - 1a) Liikmesriigid tagavad, et lapsohvritel on vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis viivitamatu juurdepääs tasuta õigusnõustamisele ning tasuta juriidilisele esindamisele, sealhulgas hüvitise taotlemisel, välja arvatud juhul, kui neil on piisavalt rahalisi vahendeid.
2. Piiramata kaitseõigust, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude kriminaaluurimises:
  - a) toimuvad vestlused lapsohvriga põhjendamatu viivitusega pärast asjaoludest teatamist pädevatele asutustele;
  - b) toimuvad vestlused lapsohvriga vajaduse korral selleks loodud või kohandatud ruumides;

- c) vajaduse korral viivad vestlused lapsohvriga läbi või viibivad nende juures selleks koolitatud spetsialistid;
  - d) võimaluse ja vajaduse korral viivad kõiki lapsohvriga peetavaid vestlusi läbi samad isikud;
  - e) on küsitlusi võimalikult vähe ja neid korraldatakse ainult äärmise vajaduse korral kriminaalmenetluse eesmärgil;
  - f) võib lapsohvriga kaasas olla tema esindaja või vajaduse korral tema valitud täiskasvanu, kui selle isiku suhtes ei ole tehtud vastupidist põhjendatud otsust.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegude kriminaaluurimise raames võib filmida kõiki lapsohvriga või vajaduse korral lapstunnistajaga peetavaid vestlusi ning et selliseid filmitud vestlusi võib vastavalt riiklikes õigusaktides sätestatud eeskirjadele kasutada kriminaalmenetluses tõendina.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 2 ja 3 nimetatud süütegudega seotud kriminaalmenetlustes võib teha järgmise otsuse:
- a) ärakuulamine toimub kinnisel kohtuistungil;
  - b) lapsohvri võib ära kuulata kohtusse toomata, kasutades selleks eelkõige asjakohast sidetehnoloogiat.
5. Käesolevat artiklit kohaldatakse lisaks artiklile 11.

Artikkel 14a

Inimkaubanduse saatjata lapsohvrite abistamine, toetamine ja kaitse

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 13 lõikes 1 osutatud erimeetmete puhul inimkaubanduse lapsohvri abistamiseks ja toetamiseks võetakse nõuetekohaselt arvesse iga saatjata lapsohvri konkreetset olukorda.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et leida püsiv lahendus, mille aluseks on iga lapse huvide hindamine.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et vajadusel määratakse inimkaubanduse saatjata lapsohvrile hooldaja.
4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et pädevad asutused määravad vastavalt ohvrite rollile asjaomases õigussüsteemis kriminaaluurimise ja kriminaalmenetluse ajal inimkaubanduse lapsohvrile esindaja sellisel juhul, kui laps on saatjata või oma perekonnast lahutatud.
5. Käesolevat artiklit kohaldatakse lisaks artiklitele 13 ja 14.

Artikkel 14b

Hüvitise maksmine ohvritele

Liikmesriigid tagavad, et inimkaubanduse ohvritel on juurdepääs olemasolevatele tahtliku vägivaldse kuriteo ohvrite hüvituskeemidele.

Artikkel 15

Vältimine

1. Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed, näiteks haridus- ja koolitusmeetmed, et takistada ja vähendada kõikide inimkaubandusega seotud ärakasutamise vormide aluseks olevat nõudlust.
2. Liikmesriigid võtavad teadlikkuse suurendamise ja inimeste, eelkõige laste, inimkaubanduse ohvriks langemise ohu vähendamise eesmärgil asjakohaseid meetmeid, sealhulgas interneti vahendusel, nagu näiteks teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad ning teadus- ja haridusprogrammid, mida vajaduse korral korraldatakse koostöös asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega ja teiste sidusrühmadega.
3. Liikmesriigid edendavad korrapäraste koolituste korraldamist ametnikele, sealhulgas tegevteenistuses politseinikele, kes võivad kokku puutuda inimkaubanduse ohvrite või potentsiaalsete ohvritega, et nad suudaksid tuvastada inimkaubanduse ohvreid või potentsiaalseid ohvreid ja nendega tegeleda.

3a) (...)

4. Et tõhustada inimkaubanduse tõkestamist ja selle vastast võitlust nõudmise kahandamise teel, kaaluvad liikmesriigid meetmete võtmist selleks, et kriminaliseerida artiklis 2 nimetatud ärakasutamise seotud teenuste kasutamine juhul, kui ollakse teadlik, et teenust pakkuv isik on mõne artiklis 2 nimetatud süüteo ohver.

Artikkel 16

Riiklik raportöör või samaväärne mehhanism

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et määrata riiklikud raportöörid või luua muud samaväärsed mehhanismid. Kõnealuste mehhanismide ülesandeks on inimkaubandusalasete suundumuste hindamine, inimkaubanduse vastase tegevuse tulemuste mõõtmine, sealhulgas statistiliste andmete kogumine tihedas koostöös selles valdkonnas tegutsevate asjakohaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega, ning aruannete esitamine. (...)

Artikkel 16a

ELi inimkaubanduse alase lähenemisviisi kooskõlastamine

Et kaasa aidata inimkaubanduse vastase ühtse ja kooskõlastatud Euroopa Liidu lähenemisviisi väljatöötamisele, hõlbustavad liikmesriigid ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaatori tööd. Eelkõige edastavad liikmesriigid koordinaatorile asjakohast teavet, sealhulgas artiklis 16 osutatud teavet, et koordinaatoril oleks võimalik [iga kahe aasta tagant] [korrapäraselt] esitada aruanne inimkaubanduse vastases võitluses tehtud edusammude kohta.

Artikkel 17

Raamotsuse 2002/629/JSK kehtetuks tunnistamine

Raamotsus 2002/629/JSK (inimkaubanduse vastu võitlemise kohta) tunnistatakse käesoleva direktiivi vastuvõtmises osalevate liikmesriikide jaoks kehtetuks¹, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud direktiivi ülevõtmise tähtaegadega.

Käesoleva direktiivi vastuvõtmises osalevate liikmesriikide osas tõlgendatakse viiteid kehtetuks tunnistatud raamotsusele viidetena käesolevale direktiivile.

---

¹ Lisatud nõukogu õigustalituse palvel.

Artikkel 18

Rakendamine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt **kahe aasta** jooksul ALATES DIREKTIIVI VASTUVÕTMISEST.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile sätete teksti, millega võetakse riiklikku õigusse üle käesolevast direktiivist tulenevad kohustused.
3. Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 19

Aruandlus

1. Komisjon esitab **kahe** aasta möödumisel **artiklis 18 sätestatud tähtajast** Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid, **sealhulgas artikli 15 lõike 4 alusel kohaldatud meetmed**, ning millele vajaduse korral lisatakse seadusandlikke ettepanekuid.
2. Komisjon esitab [... aasta möödumisel direktiivi vastuvõtmisest] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millist mõju inimkaubanduse tõkestamisele on avaldanud inimkaubanduse ärakasutamiseiga seotud teenuste kasutajate kriminaalvastutusele võtmine vastavalt riigis kehtivatele õigusaktidele, ning lisab sellele vajaduse korral ettepanekud.

Artikkel 20

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Artikkel 21

Adressaadid

Käesolev direktiiv on vastavalt aluslepingutele adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, ...

Euroopa Parlamendi nimel

President

Nõukogu nimel

eesistuja
